

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 1094
Ημερομ. Κατάθεσης: 31/1/2024

Δρ. ΔΙΟΝΥΣΙΑ – ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Βουλευτής Ηλείας – ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς:

-τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

κ. Θεόδωρο Σκυλακάκη

-τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,

κ. Ελευθέριο Αυγενάκη

Αθήνα, 29 Ιανουαρίου 2024

Θέμα: Προστασία και ανάδειξη του Βελανιδοδάσους Ξηρομέρου

Σας καταθέτω την, από 8 Ιανουαρίου 2024, κοινή επιστολή του Συλλόγου Φίλων της Βελανιδιάς και Περιβάλλοντος «Η Αμαδρυάδα» και της Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Συλλόγων Ξηρομέρου (Ο.Π.ΣΥ.Ξ.), που κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής, για την προστασία και ανάδειξη του Βελανιδοδάσους Ξηρομέρου και την ένταξή του σε καθεστώς προστασίας, μέσω της εκπόνησης Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης, καθώς και την οριοθέτησή του. Παρακαλώ ιδιαιτέρως για τις ενέργειές σας.

Η αναφέρουσα Βουλευτής

Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινούπουλου

Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής

Βουλευτής Ν. Ηλείας, Ν.Δ.

Αθήνα 8/1/2021

Αρ. πρωτ. 1

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- α) του Συλλόγου Φίλων Βελανιδιάς και Περιβάλλοντος «Η Αμαδρυάδα»,
Πατησίων 5, 4ος όρ. Τ.Κ. 10431 ΑΘΗΝΑ
- β) της Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Συλλόγων Ξηρομέρου (ΟΠΣΥΞ), Πατη-
σίων 5, 4ος όρ., Τ.Κ. 10431 ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΣ

τους:

1. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Ελευθέριο Αυγενάκη, Α-
χαρνών 2 Τ.Κ. 10432 ΑΘΗΝΑ, 210-2124000
2. Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Κων/νο Σκρέκα, Αμαλιάδος 17 Τ.Κ. 11523 ΑΘΗΝΑ,
213-1515000
3. Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας κ. Νεκτάριο Φαρμάκη, Πατρών-Αθηνών
28 Τ.Κ. 26223 ΠΑΤΡΑ
4. Δ/νση Δασών Αιτωλ/νίας » »
5. Δ/νση Περιβάλλοντος Χωροταξίας » »

Κοινοποίηση

Επιτροπή Περιβάλλοντος Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των Ελλήνων 10021
ΑΘΗΝΑ

Δήμαρχο Ξηρομέρου κ. Ιωάννη Τριανταφυλλάκη, Δημαρχείο, 30006 ΑΣΤΑΚΟΣ
Δασαρχείο Αγρινίου

Δασαρχείο Μεσολογγίου

Δασαρχείο Αμφιλοχίας

Μέσα στα όρια του Δήμου Ξηρομέρου σώζεται το Βελανιδοδάσος του
Ξηρομέρου, αυτό το μοναδικό μνημείο της φύσης. Οι αναφορές για το ό-

μορφο αυτό δάσος αρχίζουν από την εποχή του Ομήρου. Το τεράστιο βελανιδοδάσος είναι έκτασης 60.000 στρ. Είναι μοναδικό στο είδος του στην Ευρώπη και το μεγαλύτερο των Βαλκανίων. Αποτελεί έναν παράδεισο βιοποικιλότητας με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος και ιδιαίτερης αξίας και σπανιότητας χλωρίδα και πανίδα. Βρίσκεται πολύ κοντά και σε άμεση αλληλεπίδραση με τους γειτονικούς βιοτόπους του Αμβρακικού, του Δέλτα του Αχελώου, της λίμνης Οζερός, κ.ά. Το ξύλο της βελανιδιάς για αιώνες τροφοδοτούσε τα καρνάγια της Ευρώπης, ενώ το βελανίδι χρησιμοποιούνταν στη βυρσοδεψία και στη βαφική. Η εντατική εκμετάλλευση των προηγούμενων χρόνων αλλοίωσε τη μορφή και την έκτασή του και σήμερα είναι εντελώς αφημένο στην τύχη του. Η λήψη αναγκαίων μέτρων είναι σήμερα επιτακτική για να συνεχίσει να υπάρχει αυτός ο επίγειος παράδεισος που θα μπορούσε να ενισχύσει σημαντικά το εισόδημα των κατοίκων από τον αγροτουρισμό, αλλά και προωθώντας τις οικολογικές βαφές και την οικολογική βυρσοδεψία. Σημαντική δραστηριότητα για την προστασία και την ανάδειξή του έχει αναπτύξει τα τελευταία χρόνια ο Σύλλογος Φίλων της Βελανιδιάς και Περιβάλλοντος «Η Αμαδρυάδα» και η Ομοσπονδία Πολιτιστικών Συλλόγων Ξηρομέρου (ΟΠΣΥΞ) όπως και οι Σύλλογοι-Μέλη της.

Οι Σύλλογοί μας πολλές φορές στο παρελθόν απευθύνθηκαν σε Σας, ως αρμόδιες αρχές, με υπομνήματά τους κι έκρουσαν τον «κώδωνα του κινδύνου» για τη λήψη μέτρων προστασίας του μοναδικού βελανιδοδάσους του Ξηρομέρου κυρίως από την καλπάζουσα λαθροϋλοτομία, που απειλεί να το εξαφανίσει. Κοντά στον παραπάνω κίνδυνο, εδώ κι έξι μήνες περίπου, προστέθηκε κι ένας άλλος μεγάλος κίνδυνος που λέγεται φωτοβολταϊκά με τις εταιρείες που τα προωθούν ανεξαιρέτα προς κάθε κατεύθυνση κι έχουν βάλει ως στόχο και το ίδιο το βελανιδοδάσος του Ξηρομέρου.

Εντός της έκτασης του βελανιδοδάσους που απλώνεται συνολικά σε 11 οικισμούς του Ξηρομέρου και ιδιαίτερα στους οικισμούς Μπαμπίνης,

Σκουρτούς, Μαχαιρά και Χρυσοβίτσας, οι πιο πάνω εταιρείες φωτοβολταϊκών έχουν επιλέξει μια πολύ μεγάλη περιοχή για να δημιουργήσουν μεγάλες μονάδες, είτε εκμισθώνοντας, είτε εξαγοράζοντας μεγάλες εκτάσεις τις οποίες εκχερσώνουν με γρήγορους ρυθμούς. Έτσι πολύ σύντομα το επόμενο στάδιο θα είναι η έκδοση αδειών για τη λειτουργία μονάδων μέσα στο ίδιο το βελανιδοδάσος και μέσα στα όρια που είναι σήμερα.

Οι αεροφωτογραφίες και οι δασικοί χάρτες, που αναδεικνύουν περίτρανα τη μορφολογία του εδάφους και τη βλάστηση της περιοχής, αγνοούνται συστηματικά και επιπλέον πολλές δημόσιες εκτάσεις καταπατούνται. Προκαλεί βέβαια εντύπωση η ταχύτητα με την οποία παραδίνονται «ελεύθερες» οι δασικές εκτάσεις και αποχαρκτηρίζεται η περιοχή του βελανιδοδάσους.

Έτσι η παραπάνω περιοχή, μετά από δύο (2) χρόνια συστηματικής λεηλασίας από τους λαθροϋλοτόμους είναι έτοιμη να δεχτεί το τελειωτικό χτύπημα αφού πλέον επίσημα έχει μπει στο στόχαστρο των εταιρειών φωτοβολταϊκών, σύμφωνα με τους χάρτες, τους οποίους οι ίδιες οι εταιρείες κυκλοφορούν. Δυστυχώς το βελανιδοδάσος είναι μια από τις ελάχιστες μελετημένες περιοχές της προστασίας της φύσης στην Ελλάδα και είχε εγκαταλειφθεί από τις πρόσφατες δραστηριότητες προστασίας της περιοχής (Εθνικό πάρκο λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου-Αιτωλικού και κάτω ρου του Αχελώου _Εθνικό πάρκο Αμβρακικού). Η περιοχή είναι βεβαίως μία από τις πιο απειλούμενες περιοχές στην Ελλάδα.

Σήμερα το βελανιδοδάσος δεν είναι ενταγμένο σε κανένα καθεστώς προστασίας, είτε σε εθνικό, είτε σε διεθνές επίπεδο. Μόνο ένα πολύ μικρό τμήμα του περιλαμβάνεται στη ζώνη προστασίας NATURA 2000, με την οποία προστατεύεται ο υγρότοπος της λίμνης Οζερού που γειτνιάζει με το δάσος. Επίσης το βελανιδοδάσος Ξηρομέρου χαρακτηρίζεται ως τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (ΤΙΦΚ) στη βάση δεδομένων που διατηρεί το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Πριν 15 χρόνια περίπου εκπονήθηκε για λογαριασμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων διαχειριστική μελέτη για το βελανιδοδάσος Ξηρομέρου, η οποία όμως δεν είχε θεσμική υπόσταση και πέραν αυτού δεν μπορούσε να υπάρξει αποτελεσματική προστασία από τις αρμόδιες αρχές (δασαρχεία) γιατί ακόμα υπόκειται στη διαδικασία τριών (3) δασαρχείων, ενώ για να είναι αποτελεσματικότερη η φύλαξη του δάσους θα πρέπει ν' ανατεθεί εξ ολοκλήρου σ' ένα δασαρχείο.

Προκειμένου να διατηρηθεί, να προστατευθεί και να αναδειχθεί το βελανιδοδάσος του Ξηρομέρου **απαιτείται να ενταχθεί σ' ένα καθεστώς προστασίας, ν' αποτελέσει δηλαδή προστατευόμενη περιοχή. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να εκπονηθεί Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη** στο πλαίσιο του Ν. 1650/1986, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία μεταξύ άλλων θα προβλέπει και τη σύσταση ενός αρμόδιου Φορέα Διαχείρισης (ΦΔ) που θα έχει την αποκλειστική ευθύνη για την εφαρμογή και παρακολούθηση των όσων θα προβλέπει η ως άνω μελέτη. Η τελευταία θα μπει σε διαβούλευση στην τοπική κοινωνία για να ληφθούν τα διάφορα διαχειριστικά και τα μέτρα προστασίας του δάσους.

Να σημειωθεί ότι το ίδιο αίτημα είχε υποβληθεί το 2009 από τα Δασαρχεία Αγρινίου και Μεσολογγίου προς το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (βλ. περιοδικό Βελανιδιά τεύχος 26, σελ. 14, 15, 16) χωρίς όμως να υπάρξει κανένα αποτέλεσμα.

Επίσης, λόγω της ιδιαίτερης οικολογικής σημασίας του, κρίνεται επιβεβλημένη η **οριοθέτηση** της φυσικής περιοχής του και η ίδρυση φυσικού πάρκου, όπως άρχισε να συμβαίνει πριν από πολλά χρόνια σε πολλά προηγμένα κράτη για να διατηρούνται τα οικολογικά χαρακτηριστικά αυτών των περιοχών με την ήπια και αειφορική αξιοποίησή τους, προσφέροντας παράλληλα στις τοπικές κοινωνίες εισόδημα και καλή ποιότητα ζωής.

Σήμερα σ' αυτή τη φάση που βρισκόμαστε είναι επείγουσα ανάγκη, πριν γίνει η περιοχή «κρανίου τόπος» όπως πρόσφατα συνέβη στην Μπαμπίνη, να κινηθεί επιτέλους η διαδικασία της προκήρυξης της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης που θα οδηγήσει μελλοντικά στη θεσμοθέτηση ενός καθεστώτος προστασίας του βελανιδοδάσους.

Απαιτείται δηλαδή να αναληφθεί μια σχετική πρωτοβουλία από κάποιον δημόσιο φορέα (είτε το ΥΠΕΧΩΔΕ είτε την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, Δ/ση Περιβάλλοντος Χωροταξίας) με πιθανές πηγές χρηματοδότησης το ΕΣΠΑ μέσω του Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου – Ιονίων νήσων ή το Ε.Π. Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Τέλος, πριν είναι πολύ αργά, πρέπει να οριοθετηθεί το Βελανιδοδάσος του Ξηρομέρου.

Ο Πρόεδρος
του Συλλόγου Φίλων Βελανιδιάς και
Περιβάλλοντος «Η Αμαδρυάδα»

Γεράσιμος Στρατούλης

Ο Πρόεδρος
της Ομοσπονδίας Πολιτιστικών
Συλλόγων Ξηρομέρου (ΟΠΣΥΞ)

Δημήτρης Στεργίου

